

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Disputationum// Roberti Bel-//larmini Politiani,// Societatis
lesv// De Controversiis// Christianae Fidei, Adver-//sus
huius temporis Haereticos,// Tomus ...**

De Sacramento Evcharistiæ - Sex Libris Explicata

Bellarmino, Roberto Francesco Romolo <Heiliger>

Ingolstadii, [1589]

VD16 B 1603

XI. Idem probatur ex cap. 4. Ioannis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-54113](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-54113)

de illa representatione, sed de oblatione Eucharistiae Deo facta controuersia est. Quod etiam Kemnitiuſ addit, ab Augustino per incensum intelligi orationes, iam supra declaratum est.

Idem Augustinus de sacrificio corporis Domini in Eucharistia loquens, lib. 18. de ciuit. Dei, cap. 35. *Hoc sacrificium, inquit, per Sacerdotes secundum ordinem Melchisedech cum in omni loco à solis ortu & usque ad occasum Deo iam uideant offerri sacrificium Iudæorum, de quibus dictum est; Non est mihi uoluntas in uobis, iam cessare, negare non possunt, aut alium Christum expectant.* Vide eundem lib. 19. de ciuitate Dei, cap. 23. in oratione contra Iudæos, cap. 9. & in Psal. 106. in illa uerbo: *Præfuit desertum in stagna aquarum.*

THEODORETUS in commentar. Malachiae disertis uerbis dicit, secundum Malachiae predictionem, nunc immolatum agnum immaculatum, loco uictimarum irrationalium, quæ erant in lege Iudæorum.

DAMASCENUS lib. 4. de fide, cap. 14. *Hoc, inquit, illud est purum & incruentum sacrificium, quod à solis ortu & usque ad occasum Dominus oblatum tri per Prophetam prædixit.* Denique Rupertus in comment. aperitissime de sacrificio Eucharistiae uaticinium exponit.

CAPVT XI.

Idem probatur ex cap. 4. Ioannis.

ARGUMENTVM QVINTVM duci potest ex cap. 4. Euangelij secundum Ioannem, ubi Dominus ipse uaticinium Malachiae, de quo satis iam discussimus, explicare uidetur, cum sic ait: *Venit hora, quando neque in monte hoc, neque in Hierosolymis adorabitis Patrem. Et paulò post: Venit hora, & nunc est, quando ueri adoratores adorabunt Patrem in spiritu, & ueritate.* Hoc enim loco per adorationem non intelligitur quæuis adoratio, sed solennis, & publica, per sacrificium proprie dictum. Id uero tribus argumētis comprobabimus, si primùm breuiter ostenderimus, in Scripturis non esse inusitatum, ut per adorationem intelligatur sacrificium.

Gen. 22. Abraham instructus gladio, & igne ad sacrificandum, dixit famulis suis: *Expectate hic cum asino, ego & pueri illuc usque properantes, postquam adorauerimus, reuertemur ad*

ad vos. Hoc loco adorare, sacrificare significat: nam alioqui ubique adorare potuisset, si tantum per adorationem incurvatio quædam intelligeretur, sed iusserat ei Dñs, ut in monte sacrificaret, & eò proficiscebatur, ut diximus, ad sacrificandum gladio, atq; igne instructus. Ioan. 12. *Erant quidam Gentiles, qui ascenderant, ut adorarent in die festo.* Actor. 8. Eunuchus Æthiops venerat adorare in Hierusalem. In his, & similibus locis (adoratio) sacrificiū significat; idè enim ex longinquis regionibus homines in Hierusalem veniebant, quia non poterant in alio loco Deo vero sacrificia ritè offerri: adoratio autem simplex, ut etiam preces, ubique fieri poterant.

His ergo præmissis. PRIMVM argumentum, quo probamus illa verba Domini: *Veri adoratores adorabunt in spiritu, & veritate,* intelligenda esse de sacrificio, ducitur à principali loco totius illius loci. Quæstionem proposuerat Samaritana Domino de schismate Iudæorum, & Samaritanorum: *Domine, inquit, video, quia propheta es tu. Patres nostri in monte hoc adoraverunt, & vos dicitis, quia Hierosolymis est locus, ubi adorare oportet.* Ita quæstio necessariò de adoratione per sacrificium intelligenda est. Nam (ut ex Iosepho intelligi potest, lib. 11. antiquit. cap. 8.) schisma Iudæorum, & Samaritanorum exortum est ex eo, quòd Samaritani templū ædificaverunt in monte Garizim, & ibi sacrificandum esse contendebant: Iudæi autem contrà docebant, in solo templo Hierosolymitano legitimè sacrificari posse. Hanc igitur quæstionem, quæ tunc multos vexabat, Samaritana Christo ut Propheta proposuit.

Præterea ipsa verba Samaritanæ cogunt, ut per adorationem intelligamus sacrificium: nam loquitur de adoratione alligata certo loco, & quæ alibi non ritè fiat: *Vos, inquit, dicitis, quia Hierosolymis est locus, ubi adorare oportet;* ac si dixisset, Vos Iudæi reprehenditis nos, quòd extra Hierusalem adoremus iuxta ritum Patrum nostrorum, neque alibi, quam in Hierusalem licitam esse adorationem asseritis. At certè nunquam fuit apud Iudæos adoratio alligata certo loco, nisi ratione sacrificij: loquitur igitur Samaritana de adoratione per sacrificium. Quod si hoc ita se habet, necesse est, ut etiam Domini responsio de adoratione per sacrificium intelligatur: alioqui Dominus non satisfacisset quæstioni propositæ. Ergo cum Dominus ait: *Mulier crede mihi, quia venit hora,*

quando neque in monte hoc, neque in Hierosolymis adorabunt Patrem: sensus erit, Veniet tempus, quando non erit alia adoratio per sacrificium, neque huic monti, neque Hierosolymis, sed in omni loco offerretur Domino sacrificium. Hoc est quod prædixit Malachias: *In omni loco offerretur novum meo oblatio munda.*

Verba autem sequentia: *Veri adoratores adorabunt Patrem in spiritu, & Veritate*, hunc sensum faciunt; Veri adoratores, id est, qui verum Deum legitimè colunt, nimirum Christiani, adorabunt Patrem, id est, Deo sacrificabunt: in spiritu & veritate, id est, sacrificio spirituali, & vero, non carnali, & typico, ut Iudæi faciebant. Opponitur enim spiritus carni, & veteri figuræ: erant enim sacrificia Iudaica carnalia, quia in maturatione carnis, & sanguinis effusione consistebant, & simul typi, & umbræ erant futurorum. At Eucharistia sacrificium spirituale, quia (ut sæpe diximus) per Spiritum sanctum, & verba consecrationis efficitur, & simul est verum ac implerum veterum figurarum. Nam etsi est etiam typicum respectu sacrificij crucis, tamen respectu sacrificiorum Iudaicorum, non typicum, sed verum dicendum est. Ita exponunt has particulas: *In spiritu, & Veritate*, Chrysostomus, Cyrillus, Euthymius in hunc locum. Possent tamen etiam ita distinguere voces, ut Theophylactus, & sanctus Thomas in commentario distinguunt, ut spiritualis cultus, opponatur cultui carnali Iudæorum: verus autem opponatur cultui falso Samaritanorum, qui reuera non legitimè, & per hoc non vere Deum colebant sacrificiis suis.

SECUNDVM argumentum ducitur ab illis verbis: *Novam horam, & nunc est.* Hæc enim verba manifestè significant Dominum loqui de adoratione nova, quæ antea non erat, & cuius initium haberet à Christo. At adoratio simplex, & omnia sacrificia improprie dicta, ut hymni, preces, elemosynæ, &c. per in usum fuerunt, tum in lege, tum etiam ante legem: ergo Dominus loquitur de adoratione simplici, sed de adoratione per sacrificium, & per sacrificium non improprie dictum, & commune omni ætati, sed per sacrificium proprie dictum, & proprium Testamento novo, & Ecclesie Christianorum.

TERTIVM argumentum sumitur ex eo, quod sine dubio loquitur Dominus de adoratione externa, publica, & solemnitate.

ni non de interna, & priuata. Nam & quæstio Samaritanæ id postulat, & præterea Dominus apertissimè loquitur de adoratione apud Christianos, quæ succedat illi, quæ apud Iudæos non fiebat legitimè, nisi in templo Hierosolymitano; illa autem erat externa, publica, & solennis. Atqui adoratio simplex, & sacrificia improprie dicta, possunt omnia priuatim fieri, & sæpe sola mente: non ergo loquitur Dominus de ista adoratione, neque de istis sacrificiis, sed de vero, externo, & publico sacrificio Ecclesiæ, quod aut nullum est, aut Eucharistia est.

ADDE, quòd Theodoretus, & Rupertus in commentario Malachiæ hunc locum Ioannis, volunt omninò similem esse vaticinio Malachiæ supra explicato, quod etiam ante eos asseruit Eusebius lib. i. de demonstrat. Euangel. cap. 6. Quare si locus Malachiæ de sacrificio proprie dicto intelligitur, vt factus iam demonstrauius, certè etiam locus hic Ioannis de sacrificio proprie dicto intelligendus erit.

CAPVT XII.

Probatur sacrificium Missæ ex verbis institutionis.

SEXTVM argumentum principale sumitur ab institutione, & prima celebratione huius mysterij, quæ habetur Matth. 26. Marci 14. Luc. 22. & 1. Corinth. 11. Est autè argumentum huiusmodi: Christus in vltima Cœna seipse sub specie panis, & vini Deo Patri obtulit, & id ipsum iussit fieri ab Apostolis, & eorum successoribus vsque ad mundi consummationem. Sed hoc est sacrificium verè, ac proprie dictum obtulisse, & offerendum instituisse; ergo celebratio Eucharistiæ est sacrificium proprie dictum. Assumptio argumenti extra controuersiam est: sed propositionem aduersarij pertinacissimè negant. Antequam autem progrediamur ad eam comprobandam, operæ pretium erit, imposturam aduersariorum breuiter refutare.

Ioannes Calvinus in antidoto articulorum Parisiensium, fingit Catholicos ita probare propositionem nostri argumenti: *Christus dixit; Hoc facite. Sed facere, est sacrificare, iuxta illud Virgilij; Cum faciam vitula: ergo Dominus iussit sacrificare.* Deinde argumento à se conficito, respondet, Dominum,